

Inbreng debat

Krapte op de arbeidsmarkt

Iedere werkgever in de land- en tuinbouw begrijpt dat het nodig is te investeren in goed werkgeverschap. Dat betekent een eerlijk loon conform de cao's, goede en veilige arbeidsomstandigheden en ontwikkeling voor werknemers. Gaat het om internationale werknemers, dan speelt ook kwalitatieve en betaalbare huisvesting een belangrijke rol. Ondanks die inzet, is er onvoldoende aanbod om de vraag naar gekwalificeerd personeel op te vangen. Een aantal seizoensgebonden sectoren is in hoge mate afhankelijk van werknemers van buiten Nederland. Bij voorkeur mensen van binnen de EU, maar als die er niet zijn, moeten we ook kijken naar landen daarbuiten. Het kabinet houdt de deur voorlopig dicht met verwijzing naar het groot aantal mensen dat nog niet aan het werk is. LTO Nederland zou graag zien dat het kabinet andere keuzes maakt. Met de energiecrisis zal dit jaar de winterdip in het land- en tuinbouwwerk dieper zijn en de vraag naar medewerkers in het voorjaar sterk stijgen, vermoedelijk harder dan afgelopen jaar. De huidige energiecrisis zorgt daarnaast niet voor arbeidsproblemen in 2022 maar zal doorwerken tot in 2023. Dat vraagt snel om passende maatregelen van het kabinet.

Activeren van het onbenut arbeidspotentieel

Slechts 8% van de mensen met een bijstandsuitkering werkt. Om hen tot arbeidsparticipatie te stimuleren, moet werken lonen. Het verruimen van de bijverdiengrenzen is daarvoor een goede eerste stap. Maar ook veel meer inzet van gemeenten gericht op activering van uitkering naar werk is nodig. Binnen de land- en tuinbouw zijn er genoeg mogelijkheden op verschillende niveaus voor mensen die (weer) aan de slag willen.

- Welke meer activerende maatregelen kan de minister in samenspraak met gemeenten en sociale partners ontwikkelen om “mensen aan de kant” weer aan het werk te helpen?

Bredere blik op vluchtelingen en statushouders

Door de oorlog in Oekraïne vangt Nederland veel vluchtelingen op. Omdat zij onder de Richtlijn vallen, is het hen toegestaan hier te werken. In de land- en tuinbouw dragen zij op dit moment in belangrijke mate bij aan het verlichten van de arbeidsmarktkrapte. Waar de sector vreesde dat het oogstseizoen in gevaar zou komen door het personeelstekort, is dat gevaar tijdelijk geweken. Tegelijkertijd is er een enorme instroom van vluchtelingen uit andere delen van de wereld. Zij hebben geen toegang tot de Nederlandse arbeidsmarkt. Terwijl werken en deelnemen aan de samenleving hun latere integratie alleen maar kan vergroten.

- Is de minister bereid te kijken naar mogelijkheden om ook andere groepen vluchtelingen (tijdelijk) toegang te geven tot de arbeidsmarkt?
- Is de minister bereid om voor Oekraïense werknemers een permanente regeling te maken die voorziet in toegang tot de Nederlandse arbeidsmarkt?

Werknemers van buiten de EU

Het blijft jaarlijks een uitdaging om voldoende personeel voor de seizoensmatige werkzaamheden te vinden. De sector ziet al een terugloop in het aantal mensen uit Polen, Roemenië en Bulgarije. De land- en tuinbouw is er van overtuigd dat werknemers van buiten de EU nodig zijn. Niet op

een schaal zoals onlangs door de Europese Commissie werd voorgesteld, maar gecontroleerd en beperkt. Daarbij denkt LTO Nederland aan arbeidsmarktarrangementen met compleet pakket aan betaling, gezond en veilig werken, ontwikkeling van de werknemer gericht op zijn toekomst en natuurlijk passende huisvesting.

- ➔ Is de minister bereid om samen met de land- en tuinbouw een arbeidsmarktarrangement voor werknemers van buiten de EU te verkennen en nader uit te werken?

Verhoging wettelijk minimumloon

De verhoging van het wettelijk minimumloon is een politieke keuze, maar komt op het bordje van de werkgevers. Zeker in een sector als de land- en tuinbouw die wordt gekenmerkt door lagere lonen is dit voor ondernemers een sterk kostenverhogende maatregel. Juist in combinatie met de huidige energiecrisis stijgen de kosten voor ondernemers aanzienlijk, maar die kosten kunnen niet worden doorberekend in het eindproductie. De prijs voor ons voedsel en onze bloemen en planten worden immers op de Europese of wereldmarkt gemaakt. Daarmee komen agrarische ondernemers alleen nog verder in de financiële problemen.

- ➔ Voor een vitale land- en tuinbouw zullen de kosten van deze verplichte loonsverhoging moeten worden doorgerekend in de keten. Alle consumenten zullen dat in hun portemonnee voelen. Voor de koopkracht en het aantrekkelijk maken van werken zou het helpen als de belasting- en premiedruk omlaag gaat. Zo houden werknemers netto meer over aan hun loon en worden de extra lasten voor werkgevers beperkt.